

V turek, četrtlet in soloto
izhaja in volja v Mariboru
brez pošiljanja na
dostan vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . 4 . — .
za četrt leta . 2 . 20 .
Po pošti:
Za vse leto: 10 gl. — k.
za pol leta . 5 . — .
za četrt leta 2 . 60 .
Vredništvo in opravišništvo
je na stolnem trgu (Dom-
platu) h i šna št. 184.

SLOVENSKI NAROD.

Oznanila:
Za navadno dvestopno
vrsto se plačuje
6 kr., če se natisne tisk,
5 kr., če se tiska skrat,
4 kr., če se tiska skrat-
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.
Za vsak tisk je plačati
kolek (štampelj) za 30 k.
Kopirski se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 48.

V Mariboru 25. julija 1868.

Tečaj I.

Nezaupnost. Jurčič

Kedar gospod Beust v svoji tihi izbi, na mehkem stolu graciozno naslonjen sedi, kake dobre cigare dim iz svojih prevzvišenih ust spušča, ali pa pri butelji izvrstnega šampanjca svoje mogočne roke čez plemeniti trebušček sklepa, utegnejo ga državljanske skrbi obhajati, in se mu vsakovrstne misli pripodé. In gradiva mu ne manjka. Premišlja lahko slavni mož, kako je iz nemške sasse državnice v našo Avstrijo priromal, kako je pod Belkredijem službo vzel, nekaj časa v miru in srčni edinosti s tem „federalistom“ skupaj vladal, naпослед pa počasi in na lahko odrinil tega moža z ministersko prvosedniškega stola, da ga je velikodušno sam zasel. In od taistega časa ima veliko ministrov pod seboj, od taistega časa ga ljudje slavé in sveti se njegovo imé. Mogočno drži vajeti Faetonovega voza, naše velike Avstrije, pogumno ga podi navzgor. In ker ga ljubijo dolgomustafi Magjari in temeljiti Nemci, ker mu nekaj Poljakov in nekaj slavonskih plemenitašev streže, ker je naš slavni g. Svetec spoznal njegovo Slovane ljubeče blago srce, ker ga slov. „Domovina“ muham brani, drdrá voz Avstrije veselo naprej, naprej, živio!

Tako, ali pa še lepše lahko visoki in sloveči in pogumni mož premišlja in lep smehlaj samozadovoljnosti in samodopadljivosti mu zaigra okrog aristokratičnih usten.

Mogoče je, da se v taki priliki domisli celo nas Slovencev, katerim je ondan en košček železnice od državnega zbora izprosil (kakor bi ranjki Prešeren djal, „za peséta kruha kos“, da lajal več ne bo) in ktere je kot Slovane v svojem govoru, ki se nekterim našim prvakom prav prav imeniten in važen zdi, očitno predstrmečo Evropo na svoje z redi okinčane, očetovske, nemške prsi pritisknil.

In če se nas domisli, vem da pravi vesel v svoji modrosti: „Ta narodič slovenski bi bil, bi bil! Samo ena nesreča je: neizbrisljiv madež nosi na svojem čelu in to je — slovanstvo. Kako dobre može mi je v rajhsrat poslal. Pohlevne, pokorne, poboljšljive. Doma so proti meni delali, agitirali zoper dualizem, zoper naše nemštvo in magjarstvo, oči obračali na Česko in koder Slovan stanuje in so bili poredni otroci. Ko so pa prišli do mene, govorili so pri adresni debati nocoj za belo, jutri zjutraj pak so

glasovali za črno. Čez noč so dobili um in pamet. In zdaj so v moji vreči, mene hvalijo in od mene upajo veliko. Železnico sem jim dal, dobro sem storil, kajti Ljubljancanke se bodo lahko v Bled vozile. Moj minister jim je dal abecé, in dobro jim je storil. Kaj hoté še več. Abecé je podloga vse vednosti in omike. Kdor ima vednost in omiko, ta pride morda v državni zbor, moje nemško ministerstvo podpirat in ž njim nemški živelj, ki naj bi kraljeval nad vsemi.“

Gospod Beust je velik državnik in diplomat, toraj se samo ob sebi razume, da govori ali misli lepše, po diplomatični umetnosti in francosko. Ko pa on tako misli in je naših poslancev vesel in oni njega, sedimo Slovenci doma in zgodovino beremo, pred seboj pak imamo slov. abecednik, ki nam ga je vlada milostno dala.

In v zgodovini preteklosti, od časov Karolingov do českega kralja Otokarja, od Otokarja pa skoraj do današnjega dne vidimo s krvavimi črkami zaznamovano, da so bili Lahi in Nemci nam Slovanom nasproti nič menj kakor prijazni sosedje. Po najlepših krajih so naš jezik potrebili. Nemške vlade so od nekdanj z materijalno in moralno silo skrbele za to, da so se naši prededje izneverili svoji materi. Vidimo denes, če nemške in laške časopise beremo, da se je našim nasprotnikom vcepilo neko sovraštvo do vsega, kar je slovansko.

Zgodovina preteklosti in zdanjosti pa je podučivna. Tudi mi se učimo iz nje. In če se nam denes od ministerstva, v katerem sedé možje, ki so v Brnu ali v Pragi ali v Beču v prvi vrsti naših nasprotnikov stali, če se nam Slovencem obeta od teh mož kaj za našo narodnost, ne moremo prav lahko verjeti, zaupanja nam primanjkuje, z glavo odmajujemo, pogledamo kaj so nam za narodno omiko poslanci v poldrugem letu priborovali — abecednik, in žalostni odrinemo še ta abecednik od sebe in lahko rečemo: Timeo Danaos et dona ferentes.

Zgodovina nas uči tudi, da je v edinosti moč. Kdor je hotel kaj premagati, ta je delil, ta je en del vabil sem, drugi tje, temu dal to, temu to: pa le nekoliko časa. Nikdar bi ne bili smeli Slovenci zaradi one uboge železnice, zaradi onega ubozega abecednika in zaradi — ne vem ktero malost nam še vržejo — Čehe in solidarnost ž njimi popustiti tako določno, Čehe, za

Listek.

Kaj nemčevanje za sebo vlačí.

Ponosno in radostno naznanjamo evropskemu svetu, ka se je naš slovenski jezik v 10., 11., 12. stoletji gibal na višini odlične grščine in latinščine, kar slavno pričajo ostanki brižinski, rokopis supraselski napisan v domovini starinske slovenščine itd., po obilnosti sklonov, določni in nedoločni obliki priložni, po krasnih deležih, besedni tvorljivosti; posebno pa po dovršenosti, trajavnosti, vršvnosti, ponavljavnosti stoji slovenski glagol oziroma na glagole inih evropskih jezikov na najvišji stopnji častne popolnosti. Toda kolikor bolj se so počeli Slovenci čutiti tlak in težo tujega izosa, toliko hitreje je pešala skrb za učenje, izurjenost, znanost domače besede; na materinega govora vrednost in krasoto nikdor ni več gledal, nego vse se je klanjalo tlačiteljstvu jeziku, in potem je došlo dotla, ka za Lutrove obnove skoro ni bilo človeka znajočega slovensko pismo. Zbog tega je Trubar ne vedoč krasote in draginje starejše bezpečne slovenščine prisiljen bil, sestaviti novo pisavo na krivi podlogi nasprotne tujščine, da je mogel s tovarši prevajati in spisovati obnovne knjige, kažočí velikansko nevednost domače besede v skladnji; še le Bohorič je v slovnici na svetlo dani 1584. leta v Witterbergu prikrojil pravilni in dosledni pravopis. Kamo sreče za nas, da je starinsko pismo ostalo v življenji, ter se rabilo v knjigi: nikdar nas ne bi bila tako trdno ožela tuja roka. Knjige počenše se od te dobo so z večine samo nabožnega zadržaja, cerkev namreč zdramljena, Lutrom počela je tudi nekoliko gojiti cerkveno slovstvo niže bire obnovnim privržencem nasproti, kateri so na vse kriplje širili novi sad, vse drugo ni maralo za slovensko besedo in pismenost, vsaj Kopitar ni imel v svoji modroslovno urejeni slovnici navajati druge, nego cerkvene pridelke; likal in gojil jezika nikdor ni v učilnici, ni se v njem vadil pisati, in je zaskakoma v pozabljivost se paščila dična lepota prečastne starejše slovenščine; skoro ne bi bilo več učenega človeka, kateri bi ji bil zmožen za kak posamen predmet. Po trudnih naporih je ustrojena bila v drugem desetletji tekočega stoletja stolica slovenskega jezika na vsenčilišči graškem, kjer se je žalibog malokdo naučil gladko brati,

kamo li pravilno sklanjo, sprego, še menje pa skladujo; v Ljubljani je nekoliko srečnejše napredoval poduk v slovenščini za prece dobro slovenski znaajočega Metelka, toda kaj je ta mrvica proti onemu, česar je treba, da se kak jezik razvija, omikuje, ter dostojno napreduje. Ni se dopuščalo, da ljudske učilnice podlagajo najpotrebnejše temelje učencem v razumljivem domačem branji, marveč navlašč so nam vrivali neslovenske učitelje, mučeče slovensko deco z nemščino, slovenske matere sinove pa tako vzgajali v učiteljšči, da se niso učili, mnogo menje naučili slovenščine (sedaj je malo inači), kakor nevedneži jo črtli, sramovali se je, tujščino pa kakor modrosa na golih prsih marljivo gojili na kvar narodni besedi, in odtod se lahko razvidi razlog, zakaj še dnes ogromna večina ljudskih učiteljev ne vé toliko slovenski, kolikor prosti seljak nikoli ne videvši učilniške klopi. Še menje jih ljubi in rabi materinščino, nego nemščina jim služi v navadnem življenji, pogovorih in dopisih med seboj; novejši spečenci niso mogo boljši razve kake deseterice, mariborsko učiteljšče nam tudi ne more nič dičnega dati po svojem sedanjem nemškutarskem ustroji in medlih učiteljih. Ljudski učitelji toraj, ki bi morali prvi v nežni in rahli detinski dobi likati prvenske prikazni našega govora, po največem številu niso sposobni, sami neznajoči pravilnosti jezikovega zaklada, t. j. slovenske slovnice, novi izpraševalni prepis za učitelje, tudi tega ne zahteva; pogreša se vrh tega ljubezen do lepe slovenščine; kako pa se smé iskati ljubezen do nečesa, česar ne znajo? Ljudske učilnice po takem še bolehajo od prejšnje dobe, sicer pa mnogo zlatega časa pogoltno in deco prekoredno moti uredba nevaljanih slovensko-nemških kujig in nemško pisanje kakor osebuje lis črnih desek,*) niso tedaj posebne pospeševalke in omikovalke slovenskega jezika, kvarilke pač na več krajih. Glavne učilnice so že od početka imele namen nemčiti, zlasti 4. razred; v Mariboru je bilo dovoljno mehanično branje za izvrsten red iz slovenščine; četrti, nekda tretji razredi so krivi, ka meščani nevedočí slovenskega branja niti pisanja ne objemljó naščine; realke na slov. Štirskem

*) Lani je bila razglasena naredba, kaka se ima rabiti zverženi „Abecednik“, da se opusti vse, kjer je pomešano nemško s slovenskim: die Linde, lipa, der Dehs, vol, tnda vse to je bob v steno, ako koračiš mimo selskega vseučilišča, navadama se sliši prepovedano črbanje.

kerimi so vsi pravi nekomandirani Hrvatje in ogromen del Poljakov. Morda nam bodo res še kaj malega dali od vlade, postavim, zraven abecednika še nov katekizem, ali ne smemo preveč zaupati, pazimo, ne pozabimo slovanstva. Timeo Danaos.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 22/7. [Izv. dop.] Modri poslanec Svetec je nekemu štajerskemu rodoljubu te dni v Ljubljani govoril bridke besede zaradi štajerskih taborjev, katerih nikakor ne odobrava, kajti rekel je: kaj temu poreče vlada? Ne čudimo se, da taborji ljubljanskim prvakom nič ne diše, kajti nekako sram jih bode, ako štajerska skliče taborje, a Kranjska ne. Da bi pa Kranjska zbrala najmanjši taborček, o tem niti pomena nema, ker ni moža, da bi se tacemu početju upal na čelo stopiti, kajti: kaj poreče vlada? Železnice in drugi, nam temni oziri so našim zastopnikom naredili križ čez usta! Ako moške, ktere smo izvolili, da bi se proti vladi za nas bojevali, vlado vedno zagovarjajo, ter se od nje tresejo, kakor preslica v mlinu, in o vsakej priliki zacvilijo: kaj poreče vlada? — očitno je, da se ti moške ne boré za narod, nego za vse kaj drugega, bodi si za to ali za to. Znano je, kako stoji vlada proti narodu, daje nam zakone, kteri so pisani, pa djanski neveljavni; 30.000 beneških Slovencev je brez pomislika vrgla Lahom, ktere tudi zdaj v Trstu in Primorji podpira, kolikor more, a Slovence prezira, kolikor more, ako tudi vé, da avstrijski Lahi samo Viktorja Emanuela priznavajo za svojega pravega kralja, in torej goreče želé, da se rajše denes nego jutri Avstriji vzame Gorica, Trst, Istra (morda tudi Dalmatinsko) in Notranjsko blizu do Ljubljane. Ta vlada vse obrača zoper Slovence, kteri podpirajo Avstrijo! Ali se to ni jasno pokazalo pri zadnjem tržaškem hrupu? Ali morda ni očevidno, kakor beli dan, da so zadnji tepež v Trstu nalašč osnovali Italijenisimi proti mirnim, za Avstrijo vnetim Slovincem tržaške okolice? In kako se o vsem tem vede vlada? Vse to tržaško početje gladi, vse prikriva in tako podpira Lahe, da slovanski kmetje iz okolice še zdaj ne smejo brez skrbi v mesto priti, kajti Lahi jih napadajo o belem dnevi. Drhali starega mesta, potepencem brez domovanja se vlada dobrika in prilizuje ter vso krivico vali na policijo in vojaštvo. Celó časnikom se je ukazalo, kako imajo o tej stvari pisati; kajti vse njihove besede so bile krotke, kakor jagnje, — vse je bilo mehko, kakor najplemenitejša volna, vse prikrito in zamazano! Kader kmet brinje žanje, obleče debele rokavice, da se ne zbohe. S takimi rokavicami so tudi avstrijski časniki lazili okolo tržaškega skandala, kateri je zaslužil, da bi ga bili topovi iz ulic pobrisali! Zdaj se pa obrnimo k Slovincem! Zaradi lanske „Sokolove“ dogodbe, ktera se tržaškemu boju v političnem oziru ne dá toliko primerjati, kolikor bolha slonu, kričali so nemški časniki na vse štiri strani svetá, in črnili so Ljubljano, kolikor so najgrje mogli. Celó rekli so, da človek brez revolverja po Ljubljani hoditi ne more, kar tujei še denašnji dan po polnem verjemó. Kje smo zadnje dni kaj takega o Trstu brali? Na čelu najgrših laži o ljubljanskih Slovincih je pa kol sukala vedno „Laibacher Zeitung“, uradni list z dvoglavim orlom. O tepeži na Ježici je bilo zopet krika in strupenih laži za sto senenih vozov; celó promemorijo sta Turniček in Drehoher na Dunaj tako mastito nesla, kakor nekdanj tista dva Izraelca iz obljubljenе dežele veliki grozd na debelem drogu. Uradni list „Laibacher Zeitung“ je tudi tukaj s svojim mehóm najhuje pihal in kuril. Kdo nam more povedati, kako je to, da vlada, oziroma nje zastopnik v Ljubljani c. k. namestnik Conrad pl. Ey-

besfeld, vladnemu listu uže zaradi sramote in poštenja ostro ne ukaže, vladne časti ne tako v prah teptati? Če hoté nemškutarji dražiti, štúti in lagati, naj si ustanové svoj list; kajti časnik avstrijske vlade, katera trdi, da hoče biti vsem narodom enako pravična, mora že zaradi svetá in njegove sodbe stati nad strankami! Tako počenja vlada z nami, svojimi najboljšimi prijatelji, in tako se prikupava Lahom, svojim najhujšim sovražnikom; pa g. Svetec vendar opominja: kaj poreče vlada?

Zanimljivo ilustracijo k temu nam je te dni podal tudi dr. Toman. Ko je po dolenjskem pregledoval, kod bi se naredila železnica, pride 9. dan t. m. z gg. zemljemercema Pribilom in Tomkom v Šmarje, kjer se potem nočili. Pridružil se jim je bil v gostilnici tudi oskrbnik g. Janatka iz Grosupljega. Grof Viktor Lichtenberg, ki ima tam svojo graščino, bil jih je napadel, psoval jih z ruskimi ogleduhi, ter jih v tako stisko pripravil, da je goslinčar Ivan Rus ob eneje čez polnoči moral iti po prvega občinskega svetnika, g. Ljudevita Pourja, da bi dr. Tomanovo družbo branil Lichtenbergu in njegovim tovaršem. Ko g. Pour pride, najde v veži imenovane gostilnice grofa Lichtenberga s sabljo v roci in z njim 6 drugih kmečkih bedakov, ki so imeli tudi vsak svojo sabljo. Izmed njih je g. Pour poznal konjarja in mlinarja Lichtenbergove graščine. Bili so menda samo hlapčoni plemenitega pa surovega grofa! Ko občinski svetnik ukaže, naj vsi domu gredo in povedo, kako se kteri imenuje, hrohotno ga je Lichtenberg zasmehoval in ljudem prepovedal, svoja imena oznaniti; celo rekel je, da ima od svetnika ljubljanske deželne sodbe, usten in pismen ukaz, Slovence napadati. Če je to res, kar uže pričeta sodnja preiskava gotovo na dan spravi, potem ni treba nobenega vprašanja več, kako stojimo z vlado in njenimi organi! Rekel je grof Lichtenberg dalje, revolver iz žepa potegnivši: „imam tudi pomočnike, kterim samo zazvižgam, pa pridejo!“ In res je na zvižg precej prišlo tistih 6 oboroženih tepev, o kterih smo poprej govorili. Grozil je dr. Tomanu celo s temi neumnimi besedami: „Vi morate iti z menoj v zapor.“ (Sie sind arretirt!) Dalje je pretil g. Janatki: „vi tudi ne boste več dolgo živi!“ in g. Eduarda Pourja, svetnikovega brata, ter g. Činkla, ki sta bila iz Ljubljane prišla v Šmarje rake loviti, hotel je Lichtenberg, kakor je sam povedal, ta dan v vodo vreči. Gospodje dr. Toman, Pribil, Tomek in Janatka so v strahu prečuli vso noč, dokler se ni razgubila Lichtenbergova drhal! — In uradni list „Laib. Ztg.“, ki trdi, da bi vsem enako pravičen? Ali je bil poslal svojega človeka v Šmarje, da bi zvedel, kako se je to godilo? Ali je o tem skandalu pisal eno samo besedico? Ha! ha! ha! Ali ni smešno, od „Laibacherice“ se kaj takega nadejati? — Kaj pa g. dr. Toman? Ljudevit Pour ga je bil našel v prvem nastropji gostilnice, kjer je mož srdit pisal o tem dogodku poročilo deželnej vladi, toda prihodnji dan je v Ljubljani rekel: „po noči sem se premislil. Ne bodem tožil, ker nečem, da bi mi nemškutarji očitali, da sem jim sovražnik!“ Bravissimo g. doktor! Ribničan pravi, da polnja krošnja na hrbtu cvili: trpi grba! trpi grba! Tudi naše geslo e: trpi grba! Kader se nemškutarjem zgodi samo videz kake krivičice, tekajo okolo vseh uradov, tožijo drž. pravdniku, pošiljajo promerije na Dunaj itd.; a kader se nam največa krivica zgodi, pa v božjem strahu rožičke stisnemo v polževo lupino, tiho vzdihaje: trpi grba! Gosp. dr. Toman se o tej reči niti ni genil, toda tožila sta vendar šmarski župan g. Zupančič in g. Ljudevit Pour. Ali nas vlada more spoštovati, ko smo taki strahopetni zajci? Ali ni Slovan sam svoje osode kriv? Kam pridemo s tem vednim trepetom, ki zavira vsako moško stopinjo naših voditeljev! V telo slovenske politike se je nabralo toliko gnoja, da mora tvór kmalu pokniti. Poslednji list „Novic“ sicer himne prepeva dr. Tomanu in pripoveduje, kako ga ljudstvo povsod čésti zaradi železnice ild. Kaj pomagajo vse take nesrečne himne! Stvar ostaja vendar, kakoršna je.

še kilave in brez čvrstega odrastka malo marajo za naš jezik, zato pa tudi nimajo za slovenščino preskušanih učiteljev, nego slovniške skekavce brez ljubezni in srčnosti za našo stvar, sicer pa sama mršava slovničica s slokim berilcem ponuja premalo porabnosti, nekteri predmeti končbi se morali v nji učiti. Mimogrede bodi omenjeno, ka v mariborski reakli nek učitelj Nemec jako črti slovenske učence, ter nima enakega merila za oboje v delitvi redov, naslavlja je rad: Sie bindischer Krobot; — küssen sie ihrem Dekan die Hand, dass er sie nicht Deutsch lernen liess etc. Z lepega mu svetujemo, da naj bode vsem učencem enako pravičen, in naj se marljivo poprime slovenske slovniče, inai pa bi najčastnejše bilo, da pobere šila in kopita, ter se vrne v svojo ožjo domovino past ali kakega si hoče dela opravljati. Pri tej priliki, dragi mi Slovence, vzpet prejasno vidiš, koliko pogubno in nespametno je prerano učenje nemščine, to edino je krivo, ka dabljam Nemce za učitelje, ki se z nas še norca delajo, tudi še nam po ušesih brenčijo od Nemcev med nami živočih, ali že doživših nam deljeni naslovi: Windischer Esel, Trottel, Hund in več podobnega, to vse zato, ka so se mastili med nami. Z realko iste mere siroče je učiteljšče. Najvé nam pomagajo od 1850. leta gimnazije, skoro vsak slovenski učenec dovršiv to učilišče, je dober in značajan našinec, mlajši pisatelji so vzgajanci teh učnih zavodov. Na gimnazije se najbolj zanašamo, ka bodo gojiteljice slovenščini, toda zahtevati nam je treba brezobzirno, da bodo samo slovenski ali slovenščine zmožni učitelji učili v njih, poduk se ne more početi v naščini, dokler je takih ovirnikov, o čemur naj ne molčé naši poslanci v deželnih zborih. Bogoslovška semenišča so sicer gojila zasebno narodni jezik, kakor ljubljansko, graško od 1840. leta, vendar dosti premalo, bistrejšega in globšega pogleda je treba zlasti duhovniku, ako neče biti niže heročega seljaka, v zakladnico hranečo draginje našega jezika. Modroslovci srčejo vse nauke v nemščini, vendar vsi na Slovenskem doma so iskreni narodnjaki, tako je pošteno in značajno, živili! Pravnikom in vračniškim poslušalcem se daja že mnogo let prilika na bečkem vseučilišču, spopolniti znanost slovenskega jezika, v najnovejšem času tudi na graškem; obiskavanje tega uka srčno priporočamo vsem slovenskim vseučiliščnikom, razlog je jihova lastna korist ter štovanje samega sebe. Vseh drugih omikališč pogrešamo, le bela Ljubljana se očí

s živinozdravilskim zavodom (nikar pa s človekozdravilskim) in trgovskim, poslednji že Maribor tudi zmore. Kar še smo ohranili narodni bitek v toliko néugodnih okoliščinah in razmerah, odkar smo na sedanjih seliščih, sme se šteti med najčudovitejše prikazni, ter pokrepi vero, ka, ker predramivši se krepko gibanje javljamo, nas se je dotekol prst božji.

Učilišča po takem prvle ničesar niso učinila za oliko in razvoj slovenskega jezika, za oviro in nazadek pa vse; od 1850leta jako malo, in to le umiselno, porabnega skoro nič, z nemškimi učitelji pa so se na stržaj odpirala vrata tujenju, in še zdaj se odpirajo. Ka smo kljubu premnogim oviram toliko napredka učinili, v kratkem v našem jeziku, kakor menda malo, kteri narod ali narodčij v isti dobi, preslavna hvala ide zasebnemu trudu in marljivosti posamnih samoukov, toda srčnih ljubiteljev in spoštovalcev našega jezika. — Županske pisarnice z redkimi iznimkami klanjajo se tujemu malku, križaj se Slovenec pred sodniškimi, dačnimi, okrajnega urada, okrajnega zastopa na največih mestih, pred župnimi in vladiskimi pisarnicami! Deklanje službujoče po mestih donašajo razuzdanost in nemškutarstvo v svojo okolič, takisto vojsčaki povrnóvi se k domačemu ognjišču. Toraj učilišča, uradi, in druge nepopolnje okolnosti, p. viša društva ovirajo in tlačijo omiko našega jezika, in po tem tudi naroda; to ti je sad večstoletnega nemčenja.

Pogledimo na narod, kterikoli hočemo, ki je bil omikan, ali je še sedaj, povsodi opazujemo njegovo razvitje na podlogi narodnega slovstva, kakor slovstvo, tako narod v boljši vrsti. Rimljani so dolgo hodili na Grško zajimat, odtod toliko grčezem v latinščini, vendar ustanovili si so svoje slovstvo, čeravno največ iz zajetega blaga helenskega; isto tako Germani so se toliko povzdignili še le po razcvetu nemške knjige, tvarino si prinašajoči iz grščine, latinščine, pozneje iz francoščine, angleščine itd. Mi tudi ne smemo ostati zgodovinska iznimka, nego treba je, da se naobražujemo na narodnem temelji nabirajoči, kar je umnega, krasnega, koristnega, izvrstnega, tudi iz drugih vrtov, le tako je mogoče, da doženemo do neke više omike, kar se ne bi dalo po navedenih nesrečnih razmerah; kdor nam toraj ovira narodnega jezika in narodnosti razvoj, preči nas v omiki, kaže nam se grozen sovražnik, krivičnik, dušni morivec, zatiralec naravnega prava, in taki so vsi pospeševalci nesrečnega za nas nemčevanja, bodi si posvetnjaki ali duhovniki

1x Belihovca. [Izv. dop.] Kukavica je pre oznak nemštvu, a slavi slovenstvu v isti razmeri, kakor hrast in lipa. Ko so Slovenci izbrali slaviča za podobski pomen našemu življu, delali so povse naravno kamor gledé na miloglasno petje, ktero je prirojena lastnost slaviču in Slovencu, tamo oziroma na besedino koreniko, ki je za oba ista, tamo tudi v spomin vzemši plašljivost in krotkost, kateri ste krivi, da nas toliko neusmiljeno tepe zlosodna šiba, ka nas tujstvo skoro brezskrbno vsaj predrzno tlači in jemlje jezik in narodnost. Pred nekoliko leti se je porodilo mnenje, ka spreminjaja slavci odonod koder pojemlje, zatira se in gazi nemčenjem naša beseda, zato zapuščajo obližje mariborskega mesta, ker odonod se pari in puhti neugodna sapa, vsaj duseči sopot. Kukavica je neredna prikazen v prirodi zaradi tega, ker ne sedi in ne vali sama mladih, nego podlega posamna jajca drobnim pticam perkinjam, postavim slavičem, katerim propuša gojiteljsko skrb. Zvaljena počast mnogo večja od mladičev prave matere spozaduši je sčasoma, le sama ima zmirom žrelo na strežaj odprto, stara težko utegneta dovolje streči požerušnemu pasterku in menda niti ne sumnjata, da premarljivo redita tujo spako. Podoba ima, kakor bi kukovica bila ptica grabežljivka, čemur ne pritrjajo učeni prirodopisci, ker se živi od gosenic in podobnih golazni. Vsakteremu našicnu je dobro znano, da je labodska vladikovina po najnovjšem prestroju dobila sedanjo zemljepisno obliko zbog jezika, kateri je na malem Štirnem slovenski, duhovniki so Slovenci, propoveda in krščanski nauk se uči, iznemtesna osredja nekterih mest, v slovenskem jeziku, vlada nam daja slovenski zakonik; vendar kljubu vsem tem naravnim podatkom deli nam duhovska vlada, ktera je nemščejsa, nego povse nemško popečiteljstvo, nemške ukaze in naredbe, čeravno nemščina ni niti crkveni jezik, niti narodni, po takem dvomimo tudi o njih postavnih vrednoti. Ravno kar je doba, da se naročuje in naznani število naročnikov na „Personalstand des Bisthums Lavant“, v katerem so lani bila naša slovenska imena vkljena, toraj v tožnem stanju, in bati se je, ka se v kratkem ne odženo taki ozniki. Kukavica se širi, spaka preti zadušiti prave matere deco. Prijazno nasvetujemo, naj se iskreni in značajni slovenski duhovniki ne naročajo več (kar so toliko odlično dokazali z večino sesajočo blizu soglasja), na nespretno in ošabno tujko, naj si jeni prvotni roditelji sami rede in plačuje tako spako, Slovenci vedo svoje redke petice obračati na jakše in potrebnejše knjige, opustimo tudi nemški ukaznik stvarnikom samini, če niso zmožni nam naznanjati svoje vladarske volje v našem jeziku. Vidite, da si sami na noge spravimo „Imenik labodskega duhovništva“ v slovenskem jeziku, ako dotična duhovska vlada ne neha v nas phati tujstva in ne odstopi od nesposobne trdoglavosti. Vzemi si vzgled in brezstrastno pomisli, da celo rimski papež izdaja v narodnem jeziku „Annuario pontificio“, nikar v latinskem ali kakem tretjem, le nam je nakanjeno tlačenje doma od domačinov; preistinito pravi pismo: sovražniki domačini jegovi. Mnogo brezobzirnega samovladja že je parnolo, mora i to. Kar nima pravičnosti in unnih razlogov za temelj, zruši se na skorem sramotu.

V Trstu. A. M. [Izv. dop. Kon.] (Stare in nove laške demonstracije in laži. III. list.) „Cittadino“ očitno hujška mestno drhal, da bi še dalje tako razsajala, ker jo opravičuje, o njenih zločinskih delih molči ali vsaj jih tako zavija in beli, kakor da bi nič posebnega ne bilo, laži o Slovenskih okoličanih, o duhovnikih pa panslavistih pa v uvodnih člankih z debelimi črkami priobčuje. Vse napade italijanske drhali, če jih sploh pri-naša, so v kratkih odstavkih med drugo smetjo njegovega lista pomešane ali zaprav poskrite. Zadnjič prinese izmišljeno novico, da pridejo novi bataljoni vojakov sem mir ohranovati, zlasti v bližnje vasi; pristavlja pa razdražljive besede, da sedaj se ne bo več treba meščanom bati za življenje, da jih bodo vojaki varovali. Ostudni hinavec! Kje so okoličani komu kaj žalega storili? Ali morebiti niste dve kompaniji c. kr. vojakov šle zato k sv. Ivanu in k

više ali niže vrste. Mi na tenko razumemo kan vsega postopanja sovražniškega; v onem taboru se računi po priliki tako le: menje so razviti in menje zvedeni, leže jim naložimo svoje igo, leže si je pretvorimo v svojino, so li zaščiteni narodno zavestjo, Havličkovim značajem in poprek dostojnoj omiko, ne bi nam se dali po naši volji sukati, viti in voditi, ne rabiti na našo korist. — Iz nedostatka prave omike curi na vse žile uboštvu in revščina med zapuščeno in zanemarjeno ljudstvo, karti nekoliko omikanec rabi bedastočo in nevednost drugega človeka menje prebrisanega na svojo korist, ter iz njega izvleče in izžme še poslednjo kapljico tečnega soka, ki še mu je dajal neko medlo in pičlo življenje, za kar imamo na kope primerov, leščeči vzgled so Holožanje v razmeri proti Ptujčanom; neomikanec in nevednež ne razume in ne ve na hasek si obrniti še tega, kar ima, kar si pridela; vse inači je pri človeku, kateri si je za svoj okrog nabral iz dobrega in razumljivega berila potrebnega znanja v poljedelstvu, vinarstvu itd. Kogar uboštvu tlači, kdor je siromak, ne zmogši potrebnih sredstev in dovoljnega časa za omiko, nahaja malo spoštovanja pred premožnejšimi in olikanejšimi osobami, marveč zaničevanje, preziranje in tlačenje, kar glasno uči vsakdenja skušnja; revščina je, kar predobro znamo, pripravna, včasih celo prisljena v naročaj pasti raznim pregreham in hudodelstvom, npravnosti pa slovo dati, vidi blodnišča, ječe; in kdor pregrehe neguje, popuša krščanska načela popuša verstvo prepovedajoče črna dela, ker ga ovira, in tako postaja nevernik, divjak, strašen nasprotnik poštemu redu, kvarljivo bitje človeštvu in državi. Poslednjo resnico podpira nemčevanje okoli mest; v kaki meri se širi tuji živeli med našinci, v isti meri pojemlje in hira krščanska zavest in vera, hudodelstva se kopičijo. Toraj, kdor nemči ali pomaga nemčiti, rivlje ljudstvo v siromaštvo, neverstvo, divjost, pregrehe, hudodelstva, zaničuje in uničuje narod, ter ga izdaja kakor Juda svojega učenika, a ni vreden, da solnce posine njegovo koleno. Slovenci so pravni posestniki svojega narodnega jezika, in kdor jim ga poskusi jemati ali kratiti jega rabo, dela krivico, se že po tujem posestvu, po tujem blagu.

Dragi Slovenec! jasno ti je toraj, ka nemčevanje kvari in pači tvoj lepi jezik, ovira omiko, širi siromaštvo, ubija uravnost, jemlje verstvo. H.

lovcu, da bi mirne okoličane varovali pred krvavimi napadi, s kterimi je njim žugala italijanska klika? Ali morebiti niso na stroške neznanega zaklada v terek gostili več kakor 100 „beccari“ (mesarskih hlapcev), ki bi imeli bili ob priliki nad knete planiti? Ali niso zadnje dni bili črez 400 revolverjev prodali? Ali niso pri razcapanih fantih zajetih dobili revolverje, kateri so mnogo goldinarjev veljali? Ali dotična drhal ni bila povsodi preskrbljena s kame-njem, z tolkači, z nožmi, z bodali in revolverji?

Res tako se je godilo prvo polovico tega tedna po mestu, kakor da bi vse oblasti zbežale bile pred strahovito drhaljo.

V terek zvečer se vlačijo neštete trume po ulicah in z vso silo kri-čijo lumi! lumi! sveče na okna sveče na okna! Skrivna italijanska klika si je zmisliła svečavo iz golega veselja, ker so okoličanom začasno stražo po mestu vzeli; ko bi jo še njej bili izročili, vem da bi celi teden mesto osve-tovala! Kdor ni razsvetlil, temu so zatonice in okna razsuli, kamenje se ve da so morali že popred pripraviti in s seboj nositi. Da so se pri tej pri-liki različni klici na več mestih slišali, mi ni treba opomniti. Posebno dolgo in hudo so razsajali pred škofovo palačo. Abbasso il vescovo! Abbasso il vescovo! (Doli s škofom! smrt škofu!) so neprenehoma kričali, mu okna raz-suli, nekaj razbitih zatonice iz tečajev sneli in jih kakor občudovane trofeje ali znamenja zmage z velikim krikom semtertje vlačili, dokler jih ni vrsta prišlih vojakov s smodnikom razkropila. Kako so še drugod okna in druge stvari razbijali in razsajali, tu ne bom na drobno popisoval. Tudi tega ne kako so poslednja večera razsajali in kradli in po krčmah in kavarnah s silo jed in pijačo jemali. Grdo briselco so imeli na palici obešeno, in ž njo po mestu semtertje rogovili. Kjer so se nazrli in napili so rekli „pagera il comitato ebreo“, „plačala bo židovska klika!“

Po noči od srede do četrta so pa od sv. Justa v starem mestu pri-nesli razteleseno truplo Parisinovo v novo mesto, da so ga mogli drugi dan bolj bahaje pokopati. Že pri tem prenašanju so bili namenili veliko demon-stracijo — zakaj se je opustila ne vem povedati. Rekli so pa, da je neka drhal zaslepljenih strastnih ljudi krog mrtvaške truge prisegala kravno osveto, hudo maščevanje (giuriamo la vendetta?). Kakor so v terek zvečer po Citta-dinovi in drugih strastnih Italijanov besedah „prostovoljno“ (!) osveto-vali okna, tako je tudi v četrtek skrivna klika zapovedala, da se pri po-grebnem sprevodu imajo vse prodajalnice zapreti. Gorje mu, kdor bi tega ne bil storil!

Ob ednajstih ga na rame nalože in po dolgem ovinku skoz mesto neso. Po nekterih oknih so bili tudi črni prti pogrnjeni!! Pa zakaj ne, saj je Cittadino v ravno takrat tiskanem listu obžaloval z milimi besedami narodnega mučenika? mučenika, ki je za prostost umrl! Človek zdrave pa-meti mora misliti, da je to najhujša ironija, če misli na pretekle dogodbe. Bomo videli, kaj bo juter rekel o današnjem pogrebu. Ravno sedaj, ko te vrstice pišem, se milo glasita zvonova, ker nesó Aleksandra Sušo, kadeta ljubljanskega polka, ki so ga v ponedeljek zvečer strastni italijanski rovarji za smrt ranili.

Ko Parisa pred sv. Just prineso in ga mrtvaškemu vozu izroče, sto-pita pred zbrano množico dva govornika. Bila sta dr. Anton Vidacovich in Franc Hermet. Vidacovič je slovanski odpadnik iz Istre doma, kamor je njegov oče kot uradniški služabnik blezo iz Kranjskega bil prišel; o njem in njegovih govorih v italijanskem društvu „società del progresso“, kjer s svojo občudovano logiko lasé kot nek smešni glumač v devet delov razcep-lja, bom ob priliki obširneše govoril. Hermet je rojen in odgojen Dunajčan, sedaj priznani vodja tukajšne italijanske stranke in prvosednik omenjene družbe „napredek“.

Govorila sta o spravi, le škoda da prepozno, ker se je po grdem kovarstvu toliko žalostnega zgodilo! Ali nista mogla popred v rečenem društvu „progresso“ uzdati z mirnimi besedami, ko so razni govorniki o „me-ščanski straži“ in o drugih predmetih z razdražljivo besedo govorili. Bog daj, da bi ju saj sedaj ubogala italijanska drhal!

Pri pogrebu se je pa prav očitno pokazalo, od kod izvira umetno napravljena rovarija, kake namere da ima. Italijani so se sami nepremiš-ljeno izdali. Vse italijanske ladije (mislim namreč ladije iz kraljevske It-alijske) so žalovala italijanskega mučenika! V znanje žalosti so po navadi obesili zastave žalostnice sredi jarbole. Zakaj so vendar vse italijanske la-dije (brez izjeme) žalovala, saj Parisi ni bil italijanskega kraljevstva državljan? Parisi je bil rojen in odgojen Tržačan, avstrijski državljan in sin Tržaških staršev, ki so tudi le avstrijski državljani. V kaki zvezi je to demonstrativno žalovanje italijanskega kraljevstva ladij z avstrijskim državljanom ranjkim Parisom? Slednji bralec si naj to dogodbo sam tolmači, jaz tu le dostavim sledeče. Sedaj se mi nikakor čudno ne zdi, da je med neštevilno rovarsko drhaljo bilo videti mnogo mnogo neznanih tujih obrazov, ki jih pred še vi-del nisem. To prečudno prikazen so tudi mnogi drugi opazili, ki Tržaške prebivalce natanko poznajo. Od kod so prišli tuji neznani razsajalci. Mo-rebiti so iz podzemeljskih lukenj prihruli kot oni rovarji ob krvavi francoski prekuciji! Nemogoče, ker velikanske Pariške katakombe ali grobnice se ne morejo primerjati z mokrimi Tržaškim jarki.

Naj se bi nebeški mir povrnil v naše mesto! Vso homatijo bo raz-jasnila sodnija in osvobodila vsega obrekovanja in črnenja Slovence, s kte-rimi jih lažnivci ogrditi in pri sodniji v jamo pokopati skušajo. Pra-vica se mora pokazati in na zadnje bodo tisti osramoteni, kateri so blezo pri zadnji skrivni seji mestnega odbora z nezmernimi besedami na Slovence huj-skali! Prečudno, da je mestni odbor poseben odsek ustanovil za preiskavo? Ali on ne prizna dotične c. kr. kazenske sodnije? Po kterih postavah se je smel dotični mestni odsek ustanoviti? Kako je smel mestni podžupan mini-stru Giskri telegrafovati, da so uradni telegrami v dunajskih novinah vsi napačni in zlagani; da mu bo on pravico razkril. Ali je poleg papeža tudi g. dr. Baseggio infalibel!? Kaj ima minister Giskra s to krvavo homatijo opraviti? Ali naše sodnije niso morebiti neodvisne, nepristranske, da odsek šarbi še za posebno nepostavno preiskavo.

✓ **Od Savine**, 21. julija. — s. [Izv. dop.] Na 5. avgusta t. l. je razpisan četrti občni zbor slovenske Matice v Ljubljani. Nadjamo se, da bode obilo udov priložnost, ker letos pridejo važne stvari na pretes, postavim: razgovor o načrtu novih matičnih pravil, o izdavanju naučnega slovnika o odobru za vodstvo tega literarnega početja, o Erjavčevem nasvetu zaradi znanstvene terminologije nemško-slovenske. Slišimo tudi, da hote nekteri čestiti udje iz Štirske nasvetovati, naj Matica izdaja znanstven časopis, in naj se v krilu Matice rodi po g. Trstenjaku nasvetovano literarno društvo, zares predmetov dovolj, o katerih bode trebalo vsestranskega temeljitega pretresovanja. Kličejo toraj posebno goreče ude iz Štirske, v kateri se je najpoprej rodila ideja Matice slovenske, na obilen pohod. Zraven tega bode lepa priložnost s kranjskimi rodoljubi se pogovarjati, o marsikterih zadevah narodnega napredka, o edinosti političnih družeb, o vzajemnem delovanju itd. Odbornik iz Štirskega, ako prav pomnimo g. dr. Ulaga, je sprožil enkrat praktično misel, naj bi se po dovršenih opravilih matičnih brali kakošni znanstveni članki; upamo, da naši učenjaki nas še letos bodo razveselili z enim ali drugim plodom svojega uma. To bi se lahko zgodilo zvečer od 6—7. pred besedo v čitalnični dvorani. Tako bi prinašali shodi rodoljubov v Ljubljani njim samim krepak dušen užitek, zdramljali bi narodno zavest, okrepčevali bratinsko slogu, spodbujali slovenske spisovatelje itd. Zato še enkrat kličejo: udje matični, pridite obilno in pospešujte edini literarni narodni zavod.

Pri tej priložnosti priobčujem slovenskim rodoljubom, da se nad lepim napredkom slovenske Matice in izvrstnega društva sv. Mohora močno radnejejo naši drugi bratje Slovanci, posebno jugoslovanski. 21. avgusta smo imeli veliko srečo pozdravljati v Šentjurji pod Rinfnikom velikega jugoslovanskega rodoljuba: Njegovo preuzvišenost svetlega g. škofa Štrossmajera, kateri je spremljen od veleučnega predsednika jugoslovanske akademije znanosti, prečestiljivega g. kanonika Račkega, iz rogačke slatine obiskal našega izkušenega domoljuba in marljivega slovenskega spisovatelja g. Davorina Trstenjaka. Ta slavna moža nista mogla zadosti prehlaliti slovenskega naroda, kateri pokazuje tako veliko ukaželnost, in podpira z lepo darežljivostjo narodne zavode in narodno časopistvo. To priznavanje dušne zmožnosti in izobraženosti iz ust ne samo visoko slavljenih, temoč tudi mnogo izkušenih mož je zbranemu društvu bilo zelo milo in drago, in gotovo ne bode samo odlične in izvrstne rodoljube, kateri so ono pohvalo slišali, spodbujalo v daljno delavnost, nego vsem slovenskim domorodcem dajalo nov pogon nevtrudljivo delovati za izobraževanje slovenskega naroda, kateri ima toliko bogatih dušnih moči. Zato, domorodci, snidimo se 5. avgusta obilno v beli Ljubljani in posvetujmo se tam, kako bise delavnost matična še zamogla bolj povišati. — Da je največi rodoljub jugoslovanski, kakor tudi slavni učenjak g. Rački bil prisrčno sprejet in pozdravljen od zbranih slovenskih rodoljubov, se razumeva samo o sebi. Prepričal pa se je tudi lahko visokocenjeni mecén, da še niso vsi Slovenci se izneverili svojemu narodu in svojim jugoslovanskim bratom, in da ne hodijo za moži, kateri samo zaradi „accorda“ glasujejo.

Iz Goriškega 20. julija. O. F. — *) Z nevoljo smo videli, kako list „Domovina“, ki v slovenskem jeziku izhaja pa ni slovenski, vrhu vsih svojih nesramnosti naposlednje tepe po tistih, za katere smo bili dozdej vsi navdušeni, od katerih smo pričakovali boljše prihodnosti, katere vsak za svojo idejo vnet narod zbujajo, navdušujejo in pridobiva, s pravim cinizmom maha — maha po slov. mladini. In kdo je „Dom.“? Njen vrednik je res učitelj mladini?! In njegov list? Jeli se drži kacega načela? Ne! Za narod ne piše; priča obča nezadovoljnost. Pri „Dom.“ ni hrane ni za izobraženega ni za neizobraženega. Od zibelke sem je nepopularna, le še nekteri oziri med nami in slovenska pohlevnost jo branijo čistega zadušnja, v preveliko škodo narodovo. Od slej bo druga pela. — Sipljejo se kakor zneznice v višje in nižje učilnice tuje, cepijo siloma tujščino v našo mladež — „Dom.“ molči. Varčna, celo skopa vlada včasih vendar kaj ponudi — Domovini dá preveč. Od vseh strani dere loudourni laški na slovenska pleča, v smrtni nevarnosti drži vlada križem roke, in v zadnjem pojemanji tukajšnjega naroda — „Dom.“ molči. Kmeta tare nadloga in revščina, časi se menjajo in on se zmerom enako kot preded njegov ubija po grivah in skalah, zastonj zre po usmiljenem učitelji, ki bi mu nove poti k zboljšanju odkazal — „Domovina“ pa molči. Kujejo se nove postavbe, ruši se marsikaj starega in vse gre nezaznamovano mimo stoječnega vladnega čela — „Domovine“. Vsemu svetu se oznanja resnica, le naš narod je na lastni zemlji skoraj na tisoče izobčen od duševne hrane, Slovincu se na lastni domači zemlji v tujem laškem jeziku sveti evangelij bere — „Dom.“ molči. Častno imé nosiš, ti listič v naši deželi, ali častno blagostanje narodovo ti ni pri srcu, za večno tudi ne delaš; za koga pišeš, koga zagovarjaš? Vlado in vladnega Svetca! Jaz imam vsacega za poštenega, dokler se nasprotno ne pokaže. Bil sem za goriški list navdušen, pa začel sem bil kmalo dvomiti, dvom hladi, 29. list mi je popolno oči odprl. Predaleč si segla, ko se predrzneš tak o napadati našo vrlo mladost, smeliš zagovarjati neslovansko politiko slov. poslancev, ki je Nemcem in Lahom na korist, narodu na škodo. Molčati bi bilo, v lastno

grlo nož porivati. Lahko bi ti na sirove tvoje napade, osebné in neosebne z marsiktero meni in tebi znano postregel ali vedé, da te premišljeni možje pomiljujejo, mladina do kraja vsa mrzi, naš narod ne ume, da nič ne koristiš, mnogo škodiš, pravim le: ni vredno, da bi se prepiral s teboj. Hecio pro certo, quodcumque cum stercore certo, aut vinco aut vincor, semper tamen maculo — po „Domovini“.

Politični razgled.

„Wien. Zeitg.“ pripoveduje za kratek čas, da nikakor ni res, kar se je pravilo, da se ima namreč tudi proti poljskemu častništvu tako postopati, kakor proti českemu. Temu pristavlja W. Z., da se vlada ne vtiče in nikdar ne bo vtikala v pravosodje, da imajo drž. pravdniki svoja vodila le v postavah in v svojem prepričanju. Vse to bi bilo prav lepo, ko bi bilo — verjetno.

Dunajsko ministerstvo je potrdilo vse sprembe brambovske postave. Po tej postavi ostane cesar najviši gospodar cele armade, samo to se je pristavilo, da mora imeti ogerska deželna bramba svojega posebnega poveljnika. To samo za to, da bi jej ne zaukazoval nadvojvoda Albrecht, ki je Ogrom trn v peti.

39 slov. županov tržaške okolice je v svojem shodu 18. t. m. na Občini izdalo okolic, v katerem razjasnjuje okoliščine in daje okoličanom zasluzeno hvalo za njih dobro obnašanje. Med družimi pravi: Okolica se je držala možato i pošteno; v vsej okolici ni bilo ni enega pretepa, ni ene razžalitve. Vse, kar se je o tem pisalo in okoli trosijo, vse to izrekujemo za grdo laž. Vse je laž, kar o nas piše „Cittadino“ in „N. fr. Pr.“. Javno tu zahtevamo, naj „Cittadino“ in „N. fr. Pr.“ prekličeta vse, kar sta o okolici pisala, sicer jih pokličemo na sodbo, ker drašita in hujskata slovenski in laški narod v tako ozbiljnem času. Ponavljamo, da zahtevamo zadoščenje.

„Pr.“ pripoveduje, da na Českem ne bodo hoteli davkov plačevati. Polna dobrih svetov kaže „Pr.“ zdaj na Ameriko in pravi, da bi glave českih oponentov tudi v Ameriki ne stale varne na glavah. Toraj pogreša liberalna Dunajčanka še vislic in rabeljnov pri tlačenju na zid! Prav „konstitucionalno“ to!

Deželni zbor česki je izdelal za deželni zbor predlog, da se ima praška tehnika razdeliti v dva zavoda, česki in nemški.

Ni davno, kar so bili šli nekteri Poljaki, med njimi znani dr. Smolka k razgovorom v Pešto. Takrat se ni izvedelo, o čem so se pogovarjali. Zdaj pripoveduje „Czas“, da pogovori niso tekli o družem, nego o združenji Galicije z Ogorsko na isti podlogi, kakor bo združena Hrvaška. Mogoče je, da bo vlada kaj tacega počela, da bi potem laže postopala proti Čehom, gotovo pa kaže, da Poljaki v Cislajtani niso zadovoljni. In to negovani Poljaki, kaj porekó k temu naši drž. poslanci?

Rauchove „Hrv. Nov.“ pripovedujejo, da je c. kr. generalno zapoveljstvo zaukazalo, da se imajo odsilimal vsi službeni zapisniki, odloki, pisma, vsakolike pogodbe, pozivi, dražbe itd. v vojaški granici spisavati v hrvaškem jeziku, dosedanja nemški obrazi pa uničiti.

„Pest. Corr.“ razglasa izdelek regnikolarne deputacije. Po tem razglasu imajo skupne biti sledeče zadeve: Vse zadeve cele monarhije, ki se imajo po istih načelih vredovati, potem civilni dohodki kraljevi in vojaštva, denarstvo sploh, nove pogodbe, banke in privilegije, mere in uteži in bramba obrazov (mustrov), konečno postavodaja v kupčijskih, rudarskih, pomorskih in menjičnih zadevah. — Vse skupne zadeve se imajo obravnavati v ogerskem državnem zboru, kamor pošilja Hrvaška in Slavenska 29 poslancev le v obravnavo skupnih zadev; to število se ima povečati, kedar se bo združila vojaška granica in Dalmanija v Hrvaško. K skupnim stroškom donaja Hrvaška po svoji dačni zmožnosti, ktera je v razmeri k ogerski kakor 6.44 proti 93.56, 10% vsega davka za skupne in 25% za deželne potrebe, to ima veljati 10 let. — Samovlastni upravi na čelu stoji ban. K trojedini kraljevini spada reški komitat razen mesta in reškega primorja, nadalje hrvaško-slavonski komitati, vojna granica in Dalmacija.

Osorno postopanje ogerske vlade proti Romuncem ima namen zvezati jim roke pri prihodnjih volitvah ali vsaj spraviti jih ob voditelje.

Baron Eötvös je izdelal za ogerski državni zbor medverske postavbe.

V Belemgradu se je ustanovil odbor, ki hoče ranjkemu knezu napraviti spominek na tistem mestu, kjer je bil umorjen, in vabi ljudstvo k podpori in doneskom.

Italijanski časopis „Unita Italiana“ prerokuje se za to poletje vojso. Napoleon misli Prusijo napasti, ob enem pa ima Španjska na noge stopiti zoper Italijo. Tako misli francoski cesar nemško in laško edinstvo razrušiti. Cesar in njegovi generali mislijo, da ni mogoče, da bi Prusija mogla dolgo upirati se francoskemu, in Italija španjskemu orožju. Prihodnost nas bo podučila, ali je na tej vesti kaj resničnega.

Feničani so v Angliji zopet začeli roge kazati. 20. t. m. so oropali celo zalogo pušk, kar je uzročilo veliko nemirje.

Iz Pariza in Bukarešta se naznanja nov upor na Rumunskem. Francoska strogo straži španjsko granico, da bi ne mogel Prim v deželo. Gotovo je, da je francoska policija tirjala, naj se Montpensier iz dežele izžene.

Iz Madrida se zagotavlja, da je po sporočilu španjskega poslanca v Angliji general Prim zapustil London in se napotil v Lisabon. Zatoraj pričakujejo, da se bo razglasil posadni stan. Prijatelji ministerstva so v velikem strahu.

Dunajska borza od 24. julija.

5% metalike 59 fl. 70 kr.	Kreditne akcije 214 fl. 80 kr.
5% metalike z obresti v maju in nov. 59 fl. 80 London 113 fl. 80 kr.	
5% narod. posojilo 63 fl. 75 kr.	Srebro 111 fl. 35 kr.
1860 drž. posojilo 88 fl. 20 kr.	Cekini 5 fl. 41 kr.
Akcije narod. banke 789 fl. — kr.	

*) Da naši bralci, kateri te „Domovine“ ne poznajo, umejo ta dopis, naj jim povemo, da ta list, ki v svojem predposlednjem številu trdi, da piše „med mejami spodobnosti in zmernosti“ vzdiga svoje vladne cepi zoper slov. mladino in pravi, da so med njo ljudje „porodni“ — „da enega stavku pravilno pisati ne znajo, ker so kako slovansko slovnico le videli, znabiti tudi povohali“ — „zagovedni topoglavci“ — tepčasti kratkoumneži“ — „smrkovci“ — „opična posnemarija“ „srberitost snicavih frkolinov“ — „opičja čreda“ — „Dalje sanja „Domovina“ da državnim poslanecem rasprotujejo: „židovsko-slovenski častnikarji“ — „sumljivi narodnjaci ali pohajajaci (sic.) brez značaja in brez slušbe“ — „glasovodje častniških mačjih godeb“ — „zvitoropi potepuhi“ — „ki so (kulturo) pobrali po vseučiliščih, ali koder so se valjali“. Potem ko „Domovina“ že vsa ta prelepa imena slovenski mladini naloži, išče še po družem imenu. Po dolgem zbiranju jej dopade „krepka“ firma. Naša mladina jej bode dokazala, da je res krepka, in da bo ostala, ko ne bo ni „Dom.“ niti ne njenežale žalostnega spomina. Kedar pride slovenski „voz“ zopet na pravo „cesto“ res „sedemo vsi nanj“, ali taki ljudje ne bodo in ne smejo imeti pri vlaku prostora, kateri imajo „Dom.“ enakepome o „zmernosti“. Če „Dom.“ tirja: „naj bo opičja mladina na narodnem odru nema stalistinja“, podpiše sama sebi in svoji nepatriotični firmi testament — firmi, ktera se imenuje in ktero spisuje — Svetec. Zivlja vrlo slovenska mladina!!